

JUSTITSMINISTERIETS FORSKNINGSKONTOR
NOVEMBER 2010

UDVIKLINGEN I ANMELDELSESTALLENE OG I STRAFFE FOR VOLD 2000-2009

På baggrund af Danmarks Statistiks tal vedrørende anmeldelser og strafferetlige afgørelser er nedenstående tabeller udarbejdet.

Tabel 1. Antallet af anmeldte voldsforbrydelser, 2000-2009.

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Simpel vold (§ 244)	8534	8792	8966	9407	9562	9601	10.047	9916	9589	9030
Alvorligere vold (§ 245)	1219	1256	1325	1446	1415	1485	1544	1685	1652	1590
Særlig alvorlig vold (§ 246)	43	32	41	41	28	29	37	34	15	17
I alt	9796	10.080	10.332	10.894	11.005	11.115	11.628	11.635	11.256	10.637

Fra 2000 til 2009 er antallet af anmeldelser for vold vokset fra 9796 til 10.637, dvs. en tilvækst på 9 pct. Der er dog ikke tale om en jævn stigning i hele perioden, idet anmeldelserne alene er vokset frem til 2006 (med 19 pct.), jf. tabel 1. Herefter stagnerer anmeldelsestallet og efterfølges af et fald. Fra 2007 til 2009 falder det samlede antal anmeldelser af vold med 9 pct. Faldet angår alle tre voldskategorier.

Tabel 2. Antallet af strafferetlige afgørelser (tiltalefrafald, bøder og frihedsstraffe) for vold, 2000-2009.

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Simpel vold (§ 244)	3708	4043	4011	4291	4487	4493	4411	4127	4141	4022
Alvorligere vold (§ 245)	696	748	737	917	867	932	896	822	884	906
Særlig alvorlig vold (§ 246)	36	22	10	22	35	17	22	18	12	18
I alt	4440	4813	4758	5230	5389	5442	5329	4967	5037	4946

Udviklingen i antallet af strafferetlige afgørelser, jf. tabel 2, følger i begyndelsen af perioden antallet af anmeldelser. Fra 2000 til 2006 vokser antallet af strafferetlige afgørelser således med 20 pct. Efter 2006 sker der et fald, hvilket kan hænge sammen med retsreformen. I årene 2007 til 2009 ligger antallet af strafferetlige afgørelser ret stabilt på trods af faldet i antallet af anmeldelser. Dette kan skyldes, at nogle af afgørelserne angår ældre sager, der som følge af retsreformen har været længere undervejs, jf. også det senere.

Som det ses af tabel 3, har andelen af ubetingede domme i forhold til samtlige strafferetlige sanktioner overordnet set været forholdsvis stabilt. Den variation, der er fra 44-50 pct., peger hverken i opadgående eller nedadgående retning. Nogenlunde tilsvarende gælder for den simple vold. For den alvorligere vold stiger andelen af ubetingede domme fra 2001 til 2005 og udgør derefter godt to tredjedele af sanktionerne. Fluktuationer i omfanget af ubetinget domme skal ses i sammenhæng med brugen af betingede domme med vilkår om samfundstjeneste i voldssager.

Tabel 3. Andelen af ubetingede frihedsstraffe for vold, 2000-2009.

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Simpel vold (§ 244)	43 %	39 %	38 %	39 %	39 %	43 %	40 %	40 %	40 %	40 %
Alvorligere vold (§ 245)	79 %	71 %	73 %	75 %	77 %	82 %	76 %	77 %	78 %	77 %
Særlig alvorlig vold (§ 246)	97 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	95 %	100 %	92 %	100 %
I alt	49 %	45 %	44 %	45 %	46 %	50 %	47 %	46 %	47 %	47 %

Tabel 4 viser, at der er sket en stort set uafbrudt vækst i den gennemsnitlige længde af de ubetingede frihedsstraffe for simpel vold frem til 2005, fra 67 dage i 2000 til 87 dage i 2005. I de seneste år har den gennemsnitlige strafflængde varieret en smule – fra 81 til 87 dage – uden klare udviklingstendenser. I forhold til straffniveauet inden straffeskærpelsen i 2002 var straffene for simpel vold i 2009 i gennemsnit 22 pct. længere.

Tabel 4. Den gennemsnitlige længde af de ubetingede frihedsstraffe for vold, 2000-2009. I dage.

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Simpel vold (§ 244)	67	69	75	81	81	87	84	87	81	84
Alvorligere vold (§ 245)	179	188	195	213	219	219	213	183	228	222
Særlig alvorlig vold (§ 246)	1524	1521	1512	1365	1839	1701	1698	1791	1440	2046
I alt	119	114	113	131	143	134	133	127	130	141

For den alvorligere vold (§ 245) er udviklingen den samme frem til 2004/2005, hvorefter der i 2006 er et mindre fald. I 2007 var den gennemsnitlige strafflængde for den alvorligere vold betydeligt kortere end i de foregående år og svarede nogenlunde til niveauet i 2001. De beregninger, Justitsministeriets Forskningskontor har gennemført, tyder på, at dette delvis skyldes, at ikke alle domme var blevet registreret i Kriminalregisteret, da Danmarks Statistik modtog data vedrørende 2007 fra registret. Inkluderes samtlige domme fra 2007, bliver den gennemsnitlige strafflængde i 2007 for § 245 således noget længere. Desuden kan nedgangen fra 2006 til 2007 skyldes, at de mere komplicerede sager, som kan formodes at medføre længere straffe, ikke var blevet afgjort inden udgangen af 2007, men først senere. At det antagelig har forholdt sig sådan, bekræftes af, at den gennemsnitlige strafflængde i 2008 er meget højere end i nogen af de foregående år, nemlig på 228 dage. Også i 2009 var den gennemsnitlige strafflængde ganske høj. I forhold til straffniveauet inden straffeskærpelsen i 2002 var straffene for alvorligere vold i 2009 i gennemsnit 18 pct. længere.

Den gennemsnitlige strafflængde for den særligt alvorlige vold (§ 246) fluktuerer betydeligt, hvilket skal ses på baggrund af et ganske lille antal årlige domme. Enkeltstående sager vil dermed kunne influere en hel del på den gennemsnitlige strafflængde. Det samme vil fordelingen mellem antallet af § 246-sager, der har haft en dødelig udgang, og andre § 246-sager gøre, idet straffene i førstnævnte tilfælde er noget længere end i sidstnævnte. Netop i 2009 var der særligt mange sager om vold med døden til følge, idet det drejede sig om 12 af de 18 sager. Det er givet, at det har influeret på den ekstraordinær høje gennemsnitlige strafflængde, der var i 2009.

Væksten i strafflængderne sammen med en vækst i antallet af domme indebærer en vækst i strafmassen for voldsforbrydelser. I forhold til 2001 – året inden strafskærpelsen for vold – var strafmassen for vold i 2009 34 pct. højere, hvilket svarer til en forskel på 231 års idømt straf.

Det bemærkes i øvrigt, at denne statistik ikke til fulde kan anskueliggøre effekten af strafskærpelserne for vold, idet det kræver oplysninger om eventuelle ændringer i sagssammensætningen vedrørende bl.a. omfanget af sager med bisigtelser, omfanget af sager om gentagen vold m.v. Ankesager, som ikke er afgjort inden for samme år som dommen i 1. instans, er desuden alene omfattet af statistikken med oplysninger om dommen i 1. instans.